

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

M. Vitruvii ... De architectura libri decem

**Vitruvius
Frontinus, Sextus Iulius**

Argentorati, 1543

Cap. X

[urn:nbn:de:bsz:31-128539](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-128539)

quod id genus uenae postea est inuentum Hispaniae regionibus, ex quarum metallis glebae portantur, & per publicanos Romae curantur. Eae autem officinae sunt inter aedem Florae & Quirini. Vitiatur minium admixta calce. Itaque si quis uelit experiri id sine uitio esse, sic erit faciendum. Ferrea lamina sumatur, in ea minium imponatur, ad ignem collocetur donec lamina candescat, cum e candore color immutatus fuerit, eritque ater, tollatur lamina ab igne, & si refrigeratum restituitur in pristinum colorem, sine uitio se esse probabit. Sin autem permanserit nigro colore, significabit se esse uitiatum. Quae succurrere potuerunt mihi de minio, dixi. Chryso-colla apportatur a Macedonia, foditur autem ex his locis, qui sunt proximi ararijs metallis. Minium & indicum nominibus ipsis indicant, quibus in locis procreantur.

DE COLORIBVS QVI ARTE FIVNT.

CAP. X.

INGREDIAR nunc ad ea, quae ex alijs generibus tractationum temperaturis commutata, recipiunt colorum proprietates. Et primum exponam de atramento, cuius usus in operibus magnas habet necessitates, ut sint nota, quemadmodum praeparantur certis rationibus artificiorum ad id temperaturae. Namque aedificatur locus, uti laconicum, & ex-politur marmore subtiliter, & leuigatur: ante id, fit fornacula habens in laconicum nares, & eius praefurnium magna diligentia comprimitur, ne flamma extra dissipetur: in fornace resina collocatur. Hanc autem ignis potestas urendo cogit emittere per nares intra laconicum fuliginem: quae circa parietem & cameram curuatur, an adhaerescit: inde collecta partim componitur ex gummi subacto ad usum atramenti librarij, reliqua te-dores, glutinum admiscetes, in parietibus utuntur.

LOCA PRAEFVRNIATA VTI LACONICORUM

balnearia & hypocausta.

Z 2 Si autem

Si autem hæ copię nō fuerint paratæ, ita necessitatibus erit ad ministrandum, ne expectatione moræ res retineantur. Sarmēta aut tedæ schidiæ comburantur, cum erūt carbonēs extinguantur. Deinde in mortario cum glutino terantur, ita erit atramentū tectoribus non inuenustum. Non minus si fex uini arefacta & coacta in fornace fuerit, & ea contrita cum glutino in opere inducetur, perquam atramenti suauem efficit colorem, & quo magis ex meliore uino parabitur, non modo atramenti, sed etiam iudici colorem dabit imitari.

DE CAERVLEI TEMPERATIONIBVS.

CAP. XI.

CAERVLEI tēperationes Alexandria primū sunt inuenta, postea item Vestorius Puteolis instituit faciendum. Ratio autem eius, e quibus est inuenta, satis habet admirationis. Arena enim cum nitri flore conteritur adeo subtiliter, ut efficiatur quemadmodum farina, & erit cyprio limis crassis (ut scobis) facto immixta conspergitur, ut conglomeretur. Deinde pile manibus uersando efficiuntur, & ita colligantur ut inarescant. Eæ aridæ componuntur in urceo fictili, urceus in fornace ponitur, ita es, & ea arena ab ignis uehementia conferuescendo cum coaruerint, inter se dando, & accipiendo sudores, à proprietatibus discedunt, suisq; rebus per ignis uehementiā confecti, ceruleo rediguntur colore. Vsta uero, quæ satis habet utilitatis in operibus tectorijs, sic temperatur. Gleba silis boni coquitur, ut sit in igne candens, ea autem aceto extinguitur, & efficitur purpureo colore.

QVOMO.